

Onderwerp : Uittreding financieringsfonds stedelijk gebied Eindhoven

B&W vergadering : 8 april 2008

Dienst / afdeling : MO.BJZ

Aan de gemeenteraad,

Op initiatief van de toenmalige Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is door de gemeenten in het stedelijk gebied rond Eindhoven en de door de provincie Noord-Brabant in 2003 -2004 naar een niet vrijblijvende oplossing voor ruimtelijke problemen van Eindhoven. De gevonden oplossingen zijn uitgewerkt in een convenant. Op 9 maart 2005 is tussen de gemeenten Best, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Helmond, Nuenen, Son en Breugel, Veldhoven en Waalre het Convenant regionale samenwerking stedelijk gebied Eindhoven gesloten. Medeondertekenaar was de provincie Noord-Brabant, die met een adviserend lid vertegenwoordigd is in de Bestuurscommissie Stedelijk Gebied.

Bij de aanvang van de gespreksvoering van de BOR-gemeenten met Eindhoven is ook Helmond in de periode 2004/2005 uitgenodigd deel te nemen, ofschoon onze gemeente een erkende eigenstandige positie heeft en geen directe rol vervult in het debat van de randgemeenten met Eindhoven. In de gesprekken is uitdrukkelijk aan de orde gekomen:

- dat het te sluiten convenant zou gaan voorzien in de behoefte van Eindhoven aan (vooral de sociale) woningbouw en aan bedrijventerreinen en niet in de behoeften van Helmond zelf;
- dat Helmond geen bijdrage zou kunnen leveren aan de Eindhovense opgave, omdat Helmond een eigen opgave te vervullen heeft. Die eigen opgave voor de oostkant van de regio vergen overleg en afstemming met Asten en Someren. Hoewel dit nog wel ter sprake is geweest, werd het als te complicerend ervaren om Asten en Someren als partners bij het convenant uit te nodigen. Ook om die reden is er voor gekozen de strekking van het convenant te beperken tot de Eindhovense ruimtenood. Wel hebben omgekeerd de overige gemeenten aangegeven het belang te onderkennen van een oplossing voor de ruimtelijke problemen aan de oostzijde van het stedelijk gebied. Die oplossing zal echter langs een andere weg, via een MEROS-procedure, gestalte moeten krijgen.

In het aan de voorzitter van de regiegroep BOR toegezonden voorstel aan onze gemeenteraad wordt dan ook expliciet opgemerkt, dat de Helmondse cijfers voor woningbouw en bedrijventerrein "buiten beschouwing worden gelaten bij de hantering van de sanctiesystematiek". Onder meer vanwege dat voorbehoud is de gemeenteraad van Helmond akkoord gegaan. Overigens heeft ook het college van GS aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gerapporteerd, dat de afspraken over de woningen en bedrijventerreinen geen betrekking hebben op de gemeente Helmond (schrijven 27 april 2004).

Op Helmond werd een beroep gedaan door de partners om toch deel te blijven nemen. Immers Helmond is als tweede centrumstad toch een belangrijke speler in het stedelijk gebied en realisatie van woningbouw en van bedrijventerreinen in de betrokken gemeenten heeft invloed op elkaar. In tweede instantie is het financieringsschap geïntegreerd in het convenant, zijn beide lijnen op elkaar betrokken en is de bestuurscommissie voor het stedelijk gebied ingesteld.

Wij benoemen deze voorgeschiedenis omdat wij aan uw raad willen voorstellen om te komen tot een gedeeltelijke aanpassing van het Convenant regionale samenwerking stedelijk gebied Eindhoven. Wij willen hiermee bewerkstelligen dat de deelname van de gemeente Helmond aan het Financieringsschap per 1 januari 2008 beëindigd wordt.

Beleidsmatige context

In de Bestuurscommissie Stedelijk Gebied is de coalitie voor de voorziening in de Eindhovense behoefte aan woningbouw en bedrijventerreinen geïntegreerd met de continuering van het financieringsschap. In eerstgenoemd partnership (de Eindhovense opgave) kan Helmond vanwege zijn eigen opgave, die het in moet vullen aan de oostzijde en met gemeenten die geen partij zijn in het convenant, geen rol vervullen. Helmond is (en blijft) in die component van de bestuurscommissie vooral present, omdat de plannen van de gemeenten in het stedelijk gebied effect op elkaar hebben zeker wat betreft de bedrijventerreinen.

In de praktijk blijkt dat de bestuurscommissie voor veruit het grootste deel is georiënteerd op de westzijde van het stedelijk gebied. Dat is ook logisch. De randgemeenten rond Eindhoven werden door minister Remkes indertijd uitgedaagd de problemen van Eindhoven op het vlak van woningbouw en bedrijventerreinen op te lossen. Daarmee is een kader gecreëerd van “westelijke dominantie”. Het gewicht van de voor Helmond en haar functie in de oostelijke richting essentiële projecten drukt onvoldoende door, wanneer zij op een weegschaal worden gelegd, waarvan de meters zijn gericht op het effect voor alle gemeenten in het stedelijk gebied, die op Helmond na bij elkaar zijn gekomen om bij te dragen aan de Eindhovense opgave. Het verzorgingsgebied van Helmond speelt door de gekozen constructie nauwelijks een rol. Daarmee komt de positie van Helmond als centrumstad van de Peel, en qua grootte vijfde gemeente in Noord-Brabant, in het gedrang.

Op 7 mei 2007 is tijdens een vergadering van de Bestuurscommissie Stedelijk Gebied het “position paper Helmond” besproken. Wij hebben toegelicht waarom er voor ons redenen zijn ons te bezinnen op onze positie in de bestuurscommissie voor wat betreft het onderdeel financieringsschap. In reactie daarop heeft de bestuurscommissie aangegeven, dat het gemeentebestuur van Helmond zelf haar positie moet markeren en een keuze moet maken. Dat is voor ons aanleiding geweest ons in fundamentele zin te beraden op de voorgeschiedenis en totstandkoming van de bestuurscommissie, feitelijke samenstelling en functioneren en de effecten daarvan voor de positie van onze gemeente.

De uitkomst van onze herijking is, dat wij niet meer willen deelnemen aan de component “Financieringsfonds” van de bestuurscommissie, doch dat wij graag bereid zijn te blijven participeren in de Bestuurscommissie Stedelijk Gebied voor wat betreft het onderdeel afspraken woningbouw en bedrijventerreinen, waarbij wij ons kunnen voorstellen dat wij wat betreft de bedrijventerreinen meedoen aan het bonus-malussysteem (eerder is al expliciet afgesproken dat dit niet het geval kan zijn voor wat betreft de woningbouw).

Beoogd effect en/ of resultaat

1. De jaarlijkse bijdrageverplichting aan het Financieringsfonds vervalt per 1-1-2008
2. De mogelijkheid om een beroep te doen op co-financiering door het Financieringsfonds vervalt per 1-1-2008
3. Beëindiging van de deelname van de gemeente Helmond aan het Financieringsfonds per 1-1-2008 heeft tot gevolg dat er geen terugbetaling door Financieringsfonds aan de gemeente Helmond zal plaatsvinden van Helmondse bijdragen die nog niet in de vorm van een subsidieverlening aan de gemeente Helmond zijn toegezegd.
4. Als niet uitgetreden wordt, is het risico groter en blijft ook voor de volgende jaren onzeker of deelname aan het Financieringsfonds budgettair neutraal is voor de gemeente Helmond.

Argumenten

Eigen positie verklaard

1. Helmond draagt met ambitie zijn verantwoordelijkheid als tweede centrumstad van onze kansrijke regio Zuidoost-Brabant, voelt als stad ook een bijzondere verantwoordelijkheid naar de Peelgemeenten en is op provinciaal niveau een enthousiast partner in BrabantStad. In het grote stedenbeleid hebben steeds de problemen en kansen van de stad voorop gestaan en wij beleven dit ook zo.
2. De algemene zorgthema's voor de steden in ons land, zoals veiligheid en jeugd, kennen wij ook. Daarnaast liggen onze problemen vooral in de verhoudingsgewijs onaanvaardbaar grote werkeloosheid, de mismatch tussen de vraag naar geschoolde arbeidskrachten en het lage opleidingsniveau van een relatief groot deel van de beroepsbevolking, bereikbaarheid en de

- opbouw van enkele wijken rond het centrum. Die opgaven vragen aanpak en een gigantische investeringsinzet.
3. We hebben dan ook een samenhangende investeringsambitie die mede invulling geeft aan de doelstellingen van andere instanties. De medewerking van deze partners is voor ons onontbeerlijk om programma's en projecten te realiseren als;
 - de spoorwaaier
 - het deltaplan economische ontwikkeling
 - bereikbaarheid en mobiliteitsbeleid
 - transitie kanaalzone
 - uitbreiding en vernieuwing van het citygebied, inclusief voorzieningen als een nieuwe bibliotheek
 - jeugd & onderwijs, waaronder vooral de onderwijsneden een grote druk leggen op de beschikbare financiële capaciteit, maar ook realisering van voorzieningen als Groene en Automotive Campus.
 4. Alleen door realisering van onze samenhangende investeringsambities samen met partners kunnen wij de kansen en problemen van onze stad aanpakken.

Praktijkervaringen binnen Bestuurscommissie Stedelijk gebied

1. Waar lopen wij nu tegen aan? In de Bestuurscommissie Stedelijk Gebied is de coalitie voor de voorziening in de Eindhovense behoefte aan woningbouw en bedrijventerreinen geïntegreerd met de continuering van het financieringsschap. In eerstgenoemd partnership (de Eindhovense opgave) kan Helmond vanwege zijn eigen opgave, die het in moet vullen aan de oostzijde en met gemeenten die geen partij zijn in het convenant, geen rol vervullen. Helmond is in die component van de bestuurscommissie vooral present, omdat de plannen van de gemeenten in het stedelijk gebied effect op elkaar hebben zeker wat betreft de bedrijventerreinen.
2. De bestuurscommissie is voor veruit het grootste deel georiënteerd op de westzijde van het stedelijk gebied. Dat is ook logisch. De randgemeenten rond Eindhoven werden indertijd door minister Remkes uitgedaagd de problemen van Eindhoven op het vlak van woningbouw en bedrijventerreinen op te lossen. Daarmee is een kader gecreëerd van "westelijke dominantie", die ons voor de voeten loopt bij de beoordeling van projecten die voor onze stad en voor onze functie naar de oostkant van de regio essentieel zijn. Het gewicht van de voor onze stad en haar functie in de oostelijke richting essentiële projecten drukt onvoldoende door, wanneer zij op een weegschaal worden gelegd waarvan de meters zijn gericht op het effect voor alle gemeenten in het stedelijk gebied, die op Helmond na bij elkaar zijn gekomen om bij te dragen aan de Eindhovense opgave.
3. Wij constateren dat het convenant overhelpt naar het westen en het verzorgingsgebied van Helmond speelt door de gekozen constructie nauwelijks een rol. Daarmee komt onze positie als centrumstad in gedrang en dat kunnen wij ons (toch erkend partner in het grote stedenbeleid) eenvoudigweg niet veroorloven. Een goede illustratie van het buiten beschouwing laten van de voorgeschiedenis van het convenant en de bijzondere positie van Helmond daarbij vormt het verslag van het Petit Comité van 8 september jl. onder punt 5 "rol gemeente Helmond in het Financieringsfonds": "Het Petit Comité is van mening, dat alleen projecten die ten goede komen aan de 8 stedelijke convenantgemeenten in aanmerking komen voor financiering. Projecten, die sterk gericht zijn op de gemeenten buiten de stedelijke regio komen niet in aanmerking".
4. Beter kan niet worden aangegeven:
 - a. dat door de convenantpartners geen recht gedaan wordt aan het uitgangspunt, dat Helmond als tweede centrumgemeente een bijzondere positie heeft (artikel 16 convenant)
 - b. dat wordt genegeerd dat Helmond aan de oostzijde een bijzondere positie en ligging heeft en dat onze voorzieningen effect hebben op gemeenten, die geen convenantpartner zijn; wij moeten alle zeilen bijzetten ter versterking van onze economische structuur en centrumpositie, zeker nu door het convenant wel de post-herindelingsproblematiek van Eindhoven, maar niet die van Helmond is opgelost. Sterker nog door de rigide interpretatie van het convenant richting onze gemeente wordt die post-herindelingsproblematiek verzaamd, hoewel de convenantpartners zich wel mede verantwoordelijk hebben verklaard voor de oplossing hiervan aan onze oostzijde.

Kanttekeningen

Het voornemen om de deelname van de gemeente Helmond aan het Financieringsfonds te beëindigen is in 2007 enkele keren besproken binnen de Bestuurscommissie Stedelijk Gebied. Op grond van dit overleg is in 2007 de indruk gewekt dat een besluit van uw raad op basis van de aangevoerde argumenten op draagvlak bij andere gemeenten mag rekenen. Zekerheid kunnen wij uw raad hierover op dit tijdstip nog niet geven omdat het besluit van uw raad nog aan de raden van de betrokken gemeenten moet worden voorgelegd. Unanimititeit is in deze vereist.

Na verkregen instemming van de raden van de andere aan het Convenant regionale samenwerking stedelijk gebied Eindhoven deelnemende gemeenten zal de regiораad van het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven verzocht moeten worden over te gaan tot wijziging van de Verordening op de Bestuurscommissie Stedelijk Gebied Eindhoven.

Wij beseffen dat de voorgestelde beslissing ons niet ontheft van de verplichting ons te blijven inzetten voor regionale aangelegenheden en de inzet voor regionale projecten. Helmond zal zich blijvend hiervoor moeten inzetten. Helmond wil een betrouwbare partner blijven, zeker ook om dat het grote belang onderkend wordt van het gezamenlijk optrekken. Heel in het bijzonder doelen wij hierbij op medewerking aan de verschillende Brainportprojecten.

Middelen

De aan de deelname aan het Convenant stedelijk gebied regio Eindhoven voortvloeiende verplichtingen gericht op het doen van stortingen in het Financieringsfonds zijn tot en met 2007 nagekomen. De algemene bijdrage in 2007 bedroeg €1.074.000,--. Daarboven komt nog een bedrag per uitgegeven m² voor woningbouw, bedrijventerrein of vloeroppervlakte kantoren. In 2007 bedroeg dat circa € 500.000,-- .

Het advies van de commissie algemene en bestuurlijke aangelegenheden zal, na ontvangst, voor u ter inzage worden gelegd.

Burgemeester en wethouders van Helmond,
De burgemeester, De secretaris,
Drs. A.A.M. Jacobs. Mr. A.C.J.M. de Kroon.

Raadsbesluit 55
Vergadering 13 mei 2008

Gemeenteraad

De raad van de gemeente Helmond;
gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 8 april 2008
Gelet op artikel 147 tweede lid Gemeentewet en het Convenant regionale samenwerking stedelijk gebied Eindhoven

besluit:

1. **Actief te blijven deelnemen aan de werkzaamheden in de Bestuurscommissie Stedelijke Gebied met het oog op de woningbouw- en bedrijventerreinplanning, zulks overeenkomstig de afspraken neergelegd in het Convenant regionale samenwerking stedelijk gebied Eindhoven.**
2. **De deelname aan het Financieringsfonds stedelijk gebied Eindhoven per 1-1-2008 te beëindigen.**
3. **Aan de Bestuurscommissie Stedelijk Gebied te verzoeken dat:**
 - a. **Aan de raden van de gemeenten Best, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Helmond, Nuenen, Son en Breugel, Veldhoven en Waalre een voorstel wordt voorgelegd tot aanpassing van het Convenant regionale samenwerking stedelijk gebied Eindhoven, waardoor het bepaalde in de artikelen 14 tot en met 18, vanaf 1-1-2008 niet meer van toepassing is op de gemeente Helmond.**
 - b. **Aan de regioraad van het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven wordt voorgesteld om over te gaan tot wijziging van de Verordening op de Bestuurscommissie Stedelijk Gebied Eindhoven.**

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 13 mei 2008.

De raad voornoemd,
De voorzitter,

de griffier,